

Jurček gré na tuje.

Gledališka igra v treh dejánjih.

(Prosto sestavil F. Stegnar.)

Osobe:

Matija, star nožarski nastavnik (mojster).

Marta, njegova supruga.

Jurček, njiju sin.

Magda, krčmarica v bližnjem vási.

(Igrališče v 1. in 3. dejánji v hiši očeta Matije; v 2. dejanji pri krčmarici Magdi v bližnjem vási.)

Prvo dejánje.

(Navadna, bolj kmetska soba z ubožno hišno opravro. Zadaž v kotu velika peč s prostornim zapéckom.)

PRVI PRIZOR.

Matija in Marta.

Matija. Ali si slišala, da se Mekinčevemu Tonetu prav dobro godi na tujem? Kdo bi si bil kaj tacega mislil?

Marta. Ravno danes mi je pripovedovala stara Mekinčevka, da njen Tone prav zadovoljno živi v Mariboru in si je tudi že nekaj prihranil. Sirota ga ni mogla dosti prehvaliti.

Matija. In stari Mekinec fanta ni dal rad iz dóma. Bal se je, da pri tujih ljudéh ne bo nič prida z njega, ker je bil domá preveč živ.

Marta. Kaj bi to! Otroci na tujem delajo staršem navadno več veselja nego li domá. Bridkosti, ki jih napravlja brezskrbna mladina svojim staršem domá, izpremené se v veselje, kadar so otroci pri tujem kruhu in se jim dobro godi. Starši radi pozabijo vse, kar so jim otroci žalega storili, ako se le pozneje izpametijo in dobro storé.

Matija. Še nikoli nisi tako pametno govorila, kakor danes. Tudi jaz mislim takó. Glej, očetn Mekincu danes gotovo ni več žal, da se je njegov Tone ločil od dóma.

Marta. Žal mu ni, to je; ali stara Mekinčevka si vendar zmirom želi, da bi že skoraj doma imela svojega preljubega Toneta.

Matija. Nu, kar ni, to bo! Tone lahko pride k velikej noči na nekoliko dni domóv. — A jaz mislim, da je za fanta boljše, ako ostane ondu, kjer je, ter ne misli preveč na dom. Lehko bi se zgodilo, da bi fant ne hotel več nazaj, ko bi ugledal svoje starše; saj znaš, da sta stari Mekinec in Mekinčevka mehkega srcá in znala bi ga pregovoriti. Mati še vedno joka po njem ter pravi, da je pri tujih ljudéh dobro, a domá vendar še najboljše! — Ni dolgo, da mi je rekla: Premožni smo, kaj je treba, da bi se naš Tone po svetu klataril, in bil suženj tujih ljudi?

Marta. Res je, da Mekinčevka tako govori, ali to ni, da bi jej kdo zaméril; vsaka mati želi spokorjenega in pridnega sina zopet videti.

Matija. Tako je, zdaj si pravo zadela. Kaj ne, da se ne motim?

Marta. Ne umejem te, kaj bi rad povedal; govori bolj razločno. (Dela se nevedna in stopi na drugo stran.)

Matija. Kar ni, to bo! S svojim zagovarjanjem meriš le bolj nase, a ne toliko na sosedo Mekinčevko. Vidim, da bi rada rekla: Najin sin Jurček ne sme biti dolgo iz doma, ker dolzega časa ne bi mogla prestati, ako bi šel Jurček na tuje.

Marta. Skoraj da si uganil moje misli! Zelo težko bi ga pogrešala, ker veš, da je najin jedini sin, in sem ga pri domu navajena, kakor ti svojega tobaka.

Matija. Znam, znam! — Ali koristno bi vendar bilo, da si malo svet ogleda, kakor to vsi drugi rokodelci storé.

Marta. Tega ne tajim! — A vendar bi bilo to zdaj še prezgodaj. Fant je še premlad, da bi šel iz doma.

Matija. Otroške hlače je že slekel in toliko je tudi že razumen, da zna, kaj je dobro, kaj slabo. Mislím, da tudi njega samega mika malo po svetu iti med tuje ljudi. — Mojega rokodelstva se je popolnem izučil, in ni se mi bati, da bi ne našel dela.

Marta. Kolikor ga jaz poznam, izvrsten delavec je najin Jurček. Njegovi izdelki so mnogo boljši od tvojih. Kjerkoli ga dobé v službo, povsod ga bodo veseli. Priden in delaven je, de malokdo takó. Ali od doma ga zdaj vendar še ne boš odganjal! (Nekako jezno in nejevoljno pogleda možá.)

Matija. Ne boj se preveč, saj ne gre tako naglo od hiše! — Povprašati pa ga vendar moram, kako on sam mislí. (Stopi k vratom ter pokliče Jurčeta iz delarnice.) Jurče! Jurče! pojdi malo v hišo!

DRUGI PRIZOR.

Prejšnja in Jurček (stopivši iz delarnice kot nožarski pomočnik z zelenim zastorom prepeasan).

Jurček. Kaj bi radi, ljubi oče?

Matija. Veš kaj, Jurče? Pri meni si se že dokaj časa učil nožarskega rokodelstva, ter si si tudi toliko sposobnosti pridobil, da se smeš ponášati ž njimi. Jaz mislim, da bi zdaj potrebno bilo, da greš malo po svetu in se učiš tuje ljudi poznati; pri tej priložnosti se pa tudi pri drugih mojstrih še kaj novega naučiš in marsikaj pozvéš, kar pri nas domá še ni znano.

(Jurčku se pri teh očetovih besedah nekako milo stori; žalostno povési oči in od strani pogleduje mater, ki si na tihoma briše solzé iz oči.)

Marta (k očetu). Za božjo voljo, kaj vendar misliš? Ali si neumen, ali kali, da fanta po svetu goniš, ko je še tako mlad. Kako lahko se mu kaj hudega zgodi, da ga kdo ubije, ali kaj tacega. Po svetu tudi lahko pride med „lutriš“ ljudi, ki ga nazadnje še ob pravo vero pripravijo.

Matija. Kaj boš to govorila. Tudi jaz sem hodil po svetu in sem živ domov prišel; tudi ob vero me ni nihče pripravil. — Fant mora na vsak način od hiše, da si malo svet ogleda in stopi pri kakem družem mojstru v delo.

Jurček (žalostno k očetu). Vaše besede, oče, so preostre. Še nikoli niste tako resno in odločno govorili z materjo o meni. A vaša volja naj se izide; žaliti vas nočem na stare dni, to bi ne bilo lepo od vašega sina. Pri-

pravljeno imam vse na odhod, in bolje je, da idem prej nego pozneje iz domače hiše. (K materi obrnen.) A vi mati ne žalujte po meni; vedno vas bodem imel pred očmi in tudi upam, da se prav kmalu zopet vidimo.

Marta (jokaje). Tudi jaz bom v duhu povsod s teboj; saj veš, da te materino srce zapustiti ne more.

Jurček (bríše si oči). Hvala vam, ljuba mati, za vašo ljubezen in vse, kar ste mi dobrega storili do denašnjega dné. O Bog! kdaj vam bom vse to povrnil? (Joka se.)

Matija. Ne misli zdaj na to, nego glej, da vse svoje reči skupaj spraviš, potlej takój odrineva; jaz te spremim do krème v bližnjeji vási.

Marta. Kar se Jurčkovih stvari tiče, to je majhena skrb, ker ima Jurče vse svoje stvari v najlepšem redu. Obleko vsakdanjo in praznično lahko precej s seboj vzame; obutal ima celo. Perila mu tudi ne manjka. V popotno torbico mu spravim vse, česar mu je treba; po vrhu mu denem še nekaj klobas, mesá in pogače, da mu med potoma ne bo treba po krémah hoditi. — Samo nekaj me skrbí, in to je: kako se bomo ločili! Jaz niti misliti ne smem, da gre Jurček iz dóma. — Oh, preljubo moje dete! zapuščeno boš pri tujih ljudéh, — brez váruha, brez vodnka, brez skrbne svoje matere!

Matija. Daj si mirú! Za fanta ni tolike nevarnosti, kakor si jo ti misliš. Fant tudi ni tako bojèč, kakor si ti! — Kaj ne, Jurče, da se ne bojiš k tujim ljudem, kakor si mati mislijo?

Jurček. I kaj se bom bal! Iz začetka se mi je res milo storilo, ko sem pomislil, da se mi bo ločiti od preljubega očeta in dobre matere. — Nu, upanje imam, da se kmalu zopet vidimo in to mi daje pogúm, da grem z veseljem iz domače hiše, v katerej sem preživel svoja otročja leta. Samo to prosim, da se hitro ločimo, kolikor poprej, toliko ljubše mi je, ker dolgo premišljevanje v tej zadevi znalo bi me še dalj časa domá pridržati in iz mojega potovanja po svetu bi ne bilo nič. — Vse svoje stvari imam že davno pripravljene, in najrajše vidim, da odrinem takój danes iz dóma. Danes imate oče tudi čas, da me nekoliko časa spremite, jutri ga ne bode imeli, in čez noč bi se znali tudi izpomisлити, ali mi je tujstvo potrebno ali ne!

Marta. Nesreča nikoli ne počiva, in tujstvo bo še tvoja poguba, toliko pravim jaz, tvoja mati, ki sem ti vselej le dobro želela.

Matija. I ne straši mi fanta, ko se ravno na pot podaja. Glédi, da spraviš vse njegove reči v red in takój jo odrineva, ker Jurček je pravo zadel, ko je dejal, ako odlašamo, da iz njegovega potovanja bi ne znalo še nič biti. Jaz ga spremim do bližnje vasi, ondu se v Magdinej krémi malo okrepčava in potlej — z Bogom Jurček, dokler se zopet ne vidiva!

(Marta otide jokajoč po Jurčkovu ropotijo. Popotno torbico mu napolni z jedili in po vrhu mu še priveže škornice in klobuk. V tem, da mati otidejo, se oče in sin pogovarjata v sobi.)

Jurček. Rad vidim, ljubi oče, da me spremite do bližnje krème in to brez matere; mati so mehkega srcá in ves pot bi se jokali. Po poti se lahko še to in óno pogovoriva, kar mi je treba vedeti pri tujih ljudéh.

Matija. Prav govoriš, ljubi moj Jurče. Ako boš vedno tako prebrisane glavice, kakor si bil domá, upam, da se ti bo dobro godilo. Nu,

ako bi bilo drugače, kakor si mislimo, potem se lahko poprej domóv vrneš; sprejeli te bomo vselej z največjim veseljem.

(Jurček se spravlja na pot. Matija se obleče v praznično suknjo, vzame fajfo in tobak, klobuk in palico ter čaka matere, da prinese Jurčkove stvari.)

Marta (v hišo'stopivši). Tukaj imaš vse, česar ti je treba na pot (položi torbico na stol). Oh, že zdaj se me žalost polastuje! (K Jurčku:) Žal mi je, da nisem očeta pregovorila, naj te ne goni od hiše. Pa — kar je, to je; božja volja naj se izide. Bog in sveti angel váruh naj te vodita po vseh tvojih potih, da se srečno zopet vrneš v naročje svoje matere, preljubo moje dete! Ves čas bom molila zate in te priporočevala v varstvo božje, da se ne izgubiš v tujih rokah. Bog te blagoslovi in spremljaj po vseh tvojih stopinjah. (Joka se.)

Matija. Kaj boš to! Fant je dosti pameten in zna, kako se mu je vésti pri tujih ljudéh. Ako bi mu ne bilo dobro, pa se naj domóv vrne, sprejela ga bova z odprtima rokama.

Marta. Dà, dà, Jurček! Ako bi se ti ne godilo dobro, pa se vrni prej ko mogoče; saj veš, da te bom težko pričakovala.

Matija. Poslóvi se zdaj od matere in potem idiva, da ne bodem po noči nazaj hodil.

(Jurček zadene torbo čez rami, podá materi rokó in se poslavlja.)

Marta. Z Bogom, Jurček, ter ne pozabi svoje matere!

Matija. Zvečer pridem domóv, ter glédi, da večerjo pripraviš. Z Bogom! (Podá jej roko ter oide z Jurčkom.)

Marta (za očetom). Pazi se, da se fantu nič žalega ne prigodí! (Obrne se stráni ter joka.)

(Zagrinjalo pade.)

Drugo dejánje.

(Vas. Na levi strani kréma s kazalom nad vrati. Pred krémo lipa, pod lipo lesena miza z dvema stoloma. Matija in Jurček prideta. Pozneje krčmarica Magda. Oče so že nekoliko trudni. Jurček odloži popotno torbo na mizo. Oba se vsedeta.)

PRVI PRIZOR.

Matija in Jurček.

Matija. Ljubi Jurček! dalje ne morem s teboj. Tukaj se hočeva malo odpočiti in kozarec vina izpiti; potem pa te naj Bog dalje spremlja!

Jurček. Vidim, ljubi oče, da ste še precej čvrsti in krepki, ker ste tako daleč hodili. Da bi le tudi domóv srečno dospeli. Tolažite mi ljubo mater; vem da se sirota joka po meni.

Matija. Nič se ne boj, to je moja skrb, da jo tolažim. — Saj bo tudi meni težkó po tebi, ko pridem v delarnico in te ne najdem tam, kjer so te moje oči gledale vsak dan. (Briše si oči). — Nu, ali ni nikogar pri hiši? (Vdari s palico ob mizo). Hej, krčmarica, vina na mizo!

DRUGI PRIZOR.

Magda. Prejšnja.

Magda (z belim zastorom prepasana). Takój pridem, takój! Ne zamerite, da vaju pustim čakati; polne roke imam dela. — Kaj bi rada, da vama prinesem?

Matija. Prinesite nam liter dobrega vina, da se malo okrepčava; zeló sem se utrudil in to ni čudo, star sem že, šest križev mi je že na hrbtu.

Magda. Takój vama ustrežem. (Otide v hišo.)

Jurček. Bojim se oče, da mi bođe dolg čas po dómu. Tako čudno mi je že zdaj pri srei!

Matija. Kaj bi to! Zdaj še ne smeš misliti na dom; saj si komaj iz dóma.

Jurček. Saj bi rad, ali mati, mati so mi vedno pred očmi.

Magda. (pride in postavi liter vina na mizo). Tukaj imate liter dobre kapljice. Ali želita kaj prigrizniti?

Matija. Za zdaj potrpite še malo, da se oddahneva. Kos mesá in kruha nama ne otide, a tega imate vsak čas pripravljenega.

Magda. Kakor se vama poljubi; kar ukažita in dobila bosta vsega, česar želita.

Matija. Koliko hodá je od tukaj do bližnjega trga?

Magda. Ako se podvizata, v dobrih treh urah sta v trgu. — Mar mislita še danes do trga?

Matija. Jaz ravno ne mislim tjà, ali ta-le, moj fant, namenjen je danes v trgu prenočiti.

Magda. (k Jurčku). Kakor vidim, mislite dalj časa v trgu ostati.

Jurček. V trgu ravno ne ostanem, le prenočiti mislim tam. Treba mi je dalje po svetu potovati. (Vzdihne.) Sam ne vem, kam bi se obrnil! (Zase bolj tiho.) Najraje bi jo naravnost domóv pobrisal.

Matija. Fant se je domá nožarskega dela izučil in zdaj naj še malo po svetu poskusi; mislim da ne bode napačno.

Magda. Kaj pa da! Človek se nikoli dosti ne izučí. Na tujem si pridobi marsikaj koristnega.

Jurček (zase). Jaz že ne! — (Glasnó.) Pa mora tudi marsikaj grenkega prebiti! (Zase.) Domá mi pa tega treba ni. O da bi le že skoraj doma bil!

Matija. Treba bo Jurček, da se ločiva. Pot je še dolg do trga, in jaz tudi komaj do zvečera domóv prilezem. Bog te živi! (Trčita.) — Mati! zdaj pa nama povejte račun.

Magda. Vino je 48 krajcarjev.

(Matija seže v žep in plača.)

Magda. (vzame denar). Hvala vam lepa! Kadar vas pot tu memo nanes, prosim, da se še k meni navrneta. (Otide v hišo.)

TRETJI PRIZOR.

Matija in Jurček sama.

Matija. Veš kaj? zdaj je pa tudi meni nekako tesno pri srei. Skoraj da bi dejal: vrni se z menoj domóv k materi! Toda kaj tacega se možú ne spodobi. Srčnost veljá!

Jurček (zase). Oče je sami nimajo, kako naj bi jo imel jaz!

Matija. To ti priporočam, bodi priden, poslušen in pošten pri tujih ljudéh! — Ponižnost je najlepša čednost mladih ljudi, katere nikoli ne pozabi. Poštenost naj jej daje rokó. S temi čednostmi pridobiš srce vsacega človeka.

Boga imej vedno pred očmi in piši kmalu, kako se imaš pri tujih ljudéh in če ti je kaj treba. (Podá mu rokó.)

Jurček (mu seže v roko a z drugo ga objema). Z Bogom, ljubi oče; pozdravite mi mater! (Zase). Ako Bog da, vidiva se kmalu! (Otideta vsak svojim potém.)

(Zagrinjalo pade.)

Tretje dejanje.

PRVI PRIZOR.

Jurček sam.

(Soba, kakor v prvem dejanji pri nožarji Matiji. Hišna vrata so zaprta. Na jedne strani je okno priprto. — Jurček pri vratih stojèè, vleče na uho, ali je kdo domá. Ko čuti, da je vse tiho, potrka rahlo na vrata. Nobenega odgovora ni. Stopi k oknu ter gleda v hišo. Nikogar ni domá.)

Jurček (smíjoč se iz vsega grla). Kdo bi si bil mislil, da se mi vse tako po sreči izide! Skoraj bi bil počil od smeha. To se mi je pa res možko obneslo. Boljšega nisem mogel zadeti, kakor to, da ni nobenega domá. — Nu, ker so mi vrata zaprli, zlezem skozi okno v hišo ter se iznebim neprijetnega továriša, ki mi ga so mati na hrbet naložili. (Vzame torbo s hrbta.) Hvala Bogú, da sem zopet domá! Desetkrat lepša se mi zdi domača hiša nego tují krají, v katerih me nihče ne pozná. In mati, mati! Oh kako bodo veselí, ko ugledajo zopet svojega Jurčka zdravega in veselega! (V tem porine svojo torbo skozi okno v hišo.) Takó, moja ropotija je že v varnem krají. Zdaj še jaz! (Ozré se, če ga kdo vidi, potem se urno splazi skozi okno v hišo.) Nu, domá smo! Zdaj se skrijem v kak kot in čakam očeta in matere, da vidim, kaj porečéta. Ahá! ondu za peč se skrijem, ondu me nihče ne bode ugledal! Da bi le predolgo ne sedel za pečjó! (Slišijo se stopinje.) Tiho! Dozdeva se mi, da oče gredó. Zdaj pa le hitro za peč! (Skríje se v zapéček.)

DRUGI PRIZOR.

Matija, kmalu za njim Marta. Jurček.

Matija (stopi truden v hišo; odloží palico in klobuk ter si briše pot s čela. Za njim nastopi Marta.)

Marta (radovedno). Nu, kako sta hodila? Dolgo te ni bilo; že se mračí! Ali je moj sin Jurček še živ? Kako mu je? Ali mu je bilo kaj hudo po meni? Si mu stisnil še nekoliko desetíc v roko? Oh preljubo moje dete, kje boš spalo nocój! Govóri Matija, govóri! Povédi mi vse, kako in kaj, da mi bode srce mirno! —

(Matija bi rad na vsa vprašanja najedenkrat odgovoril, ali Marta ga še vedno izprašuje.)

Kaj mislíš, kje je zdaj najin sin Jurček? To mu je dolg čas! Kako mu je pri srci, ko je od vsega sveta zapuščen! Saj pravim, ali mu je bilo treba iz dóma? Ti si kriv, da se fant klati po svetu!

Matija. I nikar se ne huduj, ljuba žena! Bodi malo tiho, da pridem k besedi. Dokler ti govóriš, jaz govóriti ne morem.

Marta. Dà, dà, kmalu bi pozabila, da mi imaš veliko, prav veliko povedati od mojega Jurčka. Komaj že čakam, da mi poveš vse natanko, kako sta šla skupaj in kaj je rekel moj Jurček. Dan je bil lep, prav lep. Zdi se mi, da je ljubi Bog prav zaradi mojega Jurčka dal solncu tako lepo sijati.

Matija (nejevoljen). Da bi že jenjala govoriti! Danes ti pa jezik teče, kakor bi bil namazan. Poslušaj, da ti povem o Jurčku, kako je ž njim!

Marta. Dà, dà, povej mi, povej, ali je kaj mislil name, ali — —

Matija. Ali me nikakor ne pustiš k besedi? Ne vem, ali si obnorela, ali kaj ti je, da toliko blebetaš. — Jurčka sem spremil do Magdine krème, kjer sva vsak kozarec vina izpila, potlej mu sem dal nekoliko lepih naukov, poslovala sva se, in vsak je šel svojim pótem. To se zna, da se je še večkrat ozrl po meni —

Marta. Po svojej materi si hotel reči —

Matija. Ali si že zopet začela?

Marta. Nu, nu, že molčim, govóri dalje, dalje!

Matija. Potem je otišél po vélikej cesti naravnost proti trgu, kjer bo prenočil, a jaz sem se vrnil domóv.

Marta. In mene se ni nič spominjal pri odhodu?

Matija. Dà, dà! Vsaka druga beseda je bila: moja mati in moja mati! — Rekel mu sem, da naj piše, kadar bo kaj potreboval.

Marta. O moj preljubi Jurček, ko bi vedel, kako mi je hudo po tebi! Kaj neki zdaj delaš? Kako se imaš? Ali se spominjaš svoje ljube matere?

TRETJI PRIZOR.

Prejšnja. Jurček.

Jurček (se iz za peči oglási). To se zna, da se vas spominjam, preljuba mati, drugače bi ne bil tukaj za pečjó.

Matija in Marta (zavzeta). Za božji dan! Ali si ti Jurček, ali je tvoj duh?

Jurček. Jaz, vajin sin Jurček, in nihče drugi (skoči izza peči).

Marta. Skoraj da ne verjamem svojim očém. — Sam Bog je tako naklonil, da te zopet imava! — I kako pa prideš za peč?

Jurček. I, kako pridem za peč!

Marta. I kdaj si pa prišel domóv?

Jurček. I kdaj sem prišel domóv!

Marta. Za božjo voljo, kod si pa hodil?

Jurček. Za božjo voljo, kod sem hodil!

Matija. Nu, oba sva mislila, jaz in tvoja mati, da jo zdaj mahaš proti trgu, kjer boš prenočil. Kdo bi si bil mislil, da si domá za pečjó! — Povédi, kako si hodil, da si poprej domá, nego jaz?

Jurček. To je lahkó. Jaz sem jo mahnil po bližnici, a vi ste šli po vélikej cesti. Tako mi je bilo lahko, da sem bil cele pol ure poprej domá, nego vi.

Marta. Ali vidiš, kako prebrisane glavice je najin Jurček. Kje najdes tacega otroka, ki bi imel toliko ljubezni do svojih staršev, kakor najin Jurček! — Dà, dà, najin Jurček dobro vé, da je on steber najine hiše, vse najino upanje, najino veselje, podpora in palica na najine stare dni.

Matija. Meni se pa še zmirom dozdeva, kakor bi bile vse to le sanje! — Poveđi, Jurček, ali si res ti, ali je le tvoj duh?

Jurček. To niso nobene sanje, resnica je, da sem jaz, vaš pravi in jedini sin Jurček, ki sem šel danes z vami iz dóma. Ločitev mi je bila težka, a še težje mi je bilo, ko sem se mislil pri tujih ljudéh; zatorej sem jo rajše domóv popihal. Vrata so bila zaprta in pri oknu sem v hišo zlezel ter se skrtil za peč. Hotel vas sem nenadoma razveseliti in to mi je šlo srečno izpod rok!

Marta. Kaj pa, da ti je šlo srečno izpod rok. — In veselje, ki si ga nama napravil, ne da se popisati.

Matija. Ali vidiš, Marta, kako modro jo je ukrenil najin sin Jurček? Ali ti nisem zmirom pripovedoval, da je fant prebrisane glaveice, in da se mu nič hudega ne bode zgodilo, ako gre malo po svetu. — Stopi hitro k sosedu po liter dobrega vina, da se skupaj veselimo srečnega prihoda najinega sina Jurčka.

Marta. Da ljubi Bog še dolgo ohrani najino veselje in podporo na stare dni. (Otide).

(Zagrinjalo pade.)

Smrt zboruje.

Na bledem, kostenem hribcu je sedela smrt.

Okolu nje so stali njeni služabniki, vsa druhal različnih bolezní v neprijetnih ostudnih podobah. Nekateri izmed njih so bili krepki pa neumni, a drugi prilizljivi in hinavski. Strahovita smrt jim napové o pólnooči veliko občno zborovanje, da si izbere pomagalca, a to tacega, ki jej pomaga človeško življenje najhitreje pokončevati. Smrt se je namreč zeló bala, da bi jej kdo ne odnesel petá, ker se je svet v tako kratkem času z ljudmi skoraj prenapolnil.

Prvo čast in obilo plačilo obljubi tistemu, ki nima z ljudmi niti najmanjšega usmiljenja, ter stare in mlade hitro pobira z tega sveta.

Ko so užé bili zbrani smrtni služabniki na kostenem polji, začnó poredomo vsak svojo delavnost in svoje zasluge razkladati.

Grozovito začnó ropotáti kostene roké v mrtvaškej dolini okrog svoje vladarice in klepetati z golimi zobmi.

Mrzlica, od žareče vročine vsa v plamenu, a kmalu zopet od mraza se tresočá, postavi se pred smrt ter reče: „Hočem ti dokazati po letnih mrtvaških listih, kateri najbolj svedočijo, da je moja skrb v pokončevanju ljudi bila nepresežna. Jaz užé človeka, ako se le črešenj nazoblje in vode napije, takój za vrat zgrabim in neusmiljeno davim. Večkrat pridem tudi tiho in pijem iz njegovega trupla kri, bolj nego pogoltna pijavka ali kaka divja zvér.“

Za mrzlico se privleče kakor mramor blede in komaj dihajoča sušica ter pripoveduje svojo delavnost: „Jaz sicer le po dolgem potu spravljam ljudi pod zemljo, a brez usmiljenja jih grizem in tlačim, dokler jim zadnje niti življenja ne preglójem. Namén mojega dela je gotov, da-si dolgo traje, vendar mi nihče ne otide, bodi si star ali mlad.“

Kakor blisek prilomasti pomór (kuga) ter s smijočim se obrazom užé iz daleč kričé: „Jaz sem tisti, ki veselje človeškega življenja naglo umori ter še celó ljubezni drago podoba v morileca izpremení. Ud za udom trgam iz mirne družine ter v malo urah pomorim na tisoče ljudi. Meni tedaj ide prva část in plačilo!“

S suhimi nogami in potrtimi kostmi pristopi tudi protín pred svojo vladarico, ter se na vsa usta hvali, rekoč: „Kadar jaz oholega človeka v pest dobôdem, hitro ga ponižam. Da-si je poprej hodil po veselicah, plesih, in drugih zabavah, v mojih rokah se ne gane; lepo mirno leží v postelji ter je noče in ne more zapustiti. Zlezem mu v kostí in ude, vijem ga in sučem, da se mi skoraj smili ubogo človeče; a zdravniku se v pest smejem!“

Tako so poredoma pristopili vsi služabniki k svojej vladarici smrti, in vsak jej je posamez razkladal svoje moči in ravnanje v kraljestvu pogube človeškega življenja. Ti grozoviti popisi trpljenja in pogube še celó neusmiljeno smrt predelajo takó, da se čudi tacemu neusmiljenemu ravnanju. Dolgo premišlja, kateri njenih služabnikov zasluži prvo mesto in obljubljeno plačilo. Tihota nastane; nič družega se ne sliši, nego klepetanje mrzličnih zôb, in škripanje mrtvoudnega protina.

A bilo jih je še premalo. Naposled priskače neka predrzna in vesela oseba, ne vem, ali v francoskej ali turškej obleki, ter zakričé: „Je-li me ne poznate, ker me tako čudno gledate? Mar mislite, da ne spadam k vam? Brez mene bi nobeden ne znal gomil odpirati in kostí požirati. Jaz sedim zmirom v sredini najlepših in najprijétnejših veselíc; v sredi veselih godcev, pijancev, mladeničev in deklet, katere morim, da je veselje. Tako dolgo jih dražim, da jim denem uzdo na glavo in potem še le napadem lehkôživca, katerega sem s svojo hinavščino zapeljala. Vam vsem, kolikor vas je tukaj, odpiram vrata in vam kažem pot k pokončevanju človeškega življenja. Seme vam trosim in kažem cele druhali ljudi, da jih sečete in spravljate s tega sveta. Gotovo tedaj zaslužim prvo mesto, ker jaz sem jedina, ki lehkôživca pri pijači, mehkužnosti, podlosti, a nedolžno deklico pri plesu in —

„Dosti, dosti!“ zavpije smrt. „Tebi, nezmernost, bodi část in obilo plačilo! Ti zaslužiš, da si prva za menoj, kakor si prva v svojej delavnosti pri mladenéh in dekletih, pri mladih in še celó prva pri starih onemoglih ljudéh. Tebi odslej dajem v plačilo vso Ameriko, Afriko, Azijo, Evropo, in vse kraje svetá, kder koli prebivajo ljudjé.

J. Ž.

Zvončku.

Beli moj zvonček!

Iz otajanih je tal izvabil zgodaj

Te pomládni „solnček“. —

Pervi znanitelj

Si pomládi vlažne, in prirode žive

Prvi si buditelj.

Zvonček obudi

Tudi moje tužno srce, da pomlád bo

V mojem srci tudi!

Šv. P . . . ar.